

Sygn. akt II AKa 381/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 listopada 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku II Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: SSA Wiktor Gromiec (spr.)

Sędziowie: SSA Krzysztof Ciemnoczołowski

SSO del. Anna Makowska - Lange

Protokolant: referent-stażysta Michalina Adamonis

przy udziale Prokuratora Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku Mirosława Kido

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2013 r.

sprawy

T. C.

o wydanie wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora Prokuratury Rejonowej (...) w G. i obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Okręgowego w Gdańsku

z dnia 31 lipca 2013 r., sygn. akt **XIV K 234/12**

I. uchyla zaskarżony wyrok w punkcie I i w tej części przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w Gdańsku do ponownego rozpoznania;

II. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że obniża wymierzone T. C. kary łączne pozbawienia wolności :

a) w punkcie III do 2 (dwóch) lat i 6 (sześciu) miesięcy;

b) w punkcie V do 3 (trzech) lat i 6 (sześciu) miesięcy;

II. utrzymuje w mocy w pozostałej części zaskarżony wyrok;

III. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

T. C. skazany był prawomocnymi wyrokami:

1) Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 28 czerwca 1985 r., w sprawie IV K 346/85 za czyn z art. 208 d.k.k., popełniony w dniu 3 stycznia 1985 r., zmieniony następnie wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia

2 kwietnia 1986 r. w sprawie Kr 989/85 za który wymierzono karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności; na poczet tej kary zaliczono okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 25 stycznia 1985 r. do dnia 17 maja 1985 r. Skazany odbył tę karę w okresie od 25 stycznia 1985 r. do 17 maja 1985 r. i od 29 stycznia 1987 r. do 13 kwietnia 1987 r.

2) Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 11 marca 1994 r. w sprawie IV K 339/93 za czyn z art. 215 § 2 d.k.k., popełniony w dniu 11 kwietnia 1993 r., za który wymierzono mu karę 1 roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w kwocie 200 złotych (20.000.000 zł przed denominacją), na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 22 kwietnia 1993 r. do dnia 11 marca 1994 r.;

3) Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 1993 r. w sprawie IV K 57/92, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 1994 r. w sprawie Akr 120/94 za czyn z art. 210 § 1 d.k.k., popełniony w dniu 30 maja 1990 r., za który wymierzono karę 3 lat pozbawienia wolności; na poczet tej kary zaliczono okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 30 maja 1990 r. do dnia 8 maja 1991 r.;

Na mocy wyroku łącznego Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 30 sierpnia 1994 r., wydanego w sprawie IV K 204/94 w miejsce kar pozbawienia wolności, orzeczonych w wyrokach Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 11 marca 1994 r. w sprawie IV K 339/93 i Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 1993 r. w sprawie IV K 57/92 wymierzono karę łączną 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności. Skazany odbył tę karę w okresie od 30 maja 1990 r. do 25 kwietnia 1991 r.; od 22 kwietnia 1993 r. do 22 kwietnia 1994 r. i od 26 maja 1994 r. do 1 lipca 1994 r.

4) Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie IV K 170/97 za czyn z art. 215 § 1 d.k.k. w zw. z art. 60 § 1 d.k.k., popełniony w dniu 25 kwietnia 1995 r., za który wymierzono mu karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 500 złotych; na poczet orzeczonej kary pozbawienia wolności zaliczono okres tymczasowego aresztowania od dnia 25 kwietnia 1995 r. do dnia 27 kwietnia 1995 r. oraz od dnia 28 listopada 1997 r. do dnia 9 marca 1998 r.;

5) Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie IV K 211/97 za czyn z art. 208 d.k.k. w zb. z art. 203 § 2 d.k.k. w zw. z art. 60 § 1 d.k.k. w zw. z art. 10 § 2 d.k.k. w zw. z art. 58 d.k.k., za który wymierzono mu karę 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10.000 zł grzywny; na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie od dnia 28 grudnia 1994 r. do 30 grudnia 1994 r. i od 28 listopada 1997 r. do 9 czerwca 1998 r.;

Wyrokiem łącznym Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 18 lutego 1999 r., wydanym w sprawie IV K 33/98 połączono kary pozbawienia wolności i grzywny, wymierzone wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie IV K 170/97 i Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie IV K 211/97 i wymierzono w to miejsce kary łączne 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny po 100 złotych. Skazany odbywał karę orzeczoną tym wyrokiem w okresie od 28 grudnia 1994 r. do 30 grudnia 1994 r., od 25 kwietnia 1995 r. do 27 kwietnia 1995 r., od 15 lutego 2000 r. do 5 kwietnia 2000 r.

6) Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 26 września 2003 r. w sprawie IV K 340/03 za czyn z art. 297 § 1 kk w zb. z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 25 maja 2001 r., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

7) Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie IV K 2141/99 za czyn z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w dniu 8 maja 1997 r., zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie V Ka 2071/03, za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności;

Wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie IV K 1291/04 połączono kary pozbawienia wolności, wymierzone skazanemu w wyrokach Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie IV K 2141/99 i Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 26 września 2003 r. w sprawie IV K 340/03, wymierzając

w to miejsce karę łączną 1 roku i 1 miesiąca pozbawienia wolności. Skazany odbywał tę karę w okresie od 24 maja 2005 r. do 13 października 2005 r.;

8) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 8 sierpnia 2008 r. w sprawie II K 743/07, zmienionym wyrokiem Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie V Ka 890/08 za czyny:

- z art. 278 § 1 kk, popełniony w dniu 30/31 października 1992 r., za który wymierzono jednostkową karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 91 § 1 kk, popełnione w dniach 27/28 października 1992 r. i 22 - 30 października 1992 r., za które wymierzono jednostkową karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

na ich podstawie sąd wymierzył karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono warunkowo na okres próby wynoszący 5 lat;

9) Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie II K 33/08 za czyn z art. 291 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk, popełniony w dniu 17 lipca 2003 r., za który wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności;

10) Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 21 lipca 2009 r. w sprawie XIV K 43/08 za czyn z art. 13 § 1 kk w zw. z art. 291 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 18 czerwca 2007 r., za który wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności; na poczet kary pozbawienia wolności zaliczono skazanemu okres tymczasowego aresztowania w sprawie od dnia 18 czerwca 2007 r. do dnia 7 maja 2008 r. Skazany odbywał tę karę w okresie od 11 lutego 2010 r. do 24 marca 2010 r.;

11) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie II K 647/07 za czyny:

- z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., popełniony w dniu 18 lipca 2001 r., za który wymierzono jednostkową karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

- z art. 278 § 1 i 5 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w okresie od kwietnia 2000 r. do 18 maja 2001 r., za który wymierzono jednostkową karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

które to kary sąd następnie połączył, wymierzając karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

12) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 1 lipca 2011 r. w sprawie X K 229/08 za czyn z art. 245 k.k., popełniony w dniu 18 czerwca 2007 r., za który wymierzono karę 10 miesięcy pozbawienia wolności;

13) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie II K 309/07 za czyn z art. 197 § 3 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 11 marca 2004 r., za który wymierzono mu karę 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

14) Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 1 lutego 2012 r. w sprawie II K 1686/10 za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., popełniony w dniu 26 sierpnia 2010 r., za który wymierzono karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 50 stawek dziennych po 10 złotych stawka;

Sąd Okręgowy w Gdańsku po rozpoznaniu sprawy T. C., wyrokiem łącznym z dnia 31 lipca 2013 r. w sprawie XIV K 234/12:

I. na podstawie art. 85 k.k., art. 86 § 1 k.k. i art. 89 § 1 a k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności, orzeczone wobec skazanego T. C. w następujących wyrokach:

- Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 11 marca 1994 r. w sprawie IV K 339/93 - kara 1 roku i 9 miesięcy pozbawienia wolności;

- Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 1993 r. w sprawie IV K 57/92 - kara 3 lat pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia

8 sierpnia 2008 r. w sprawie II K 743/07 - kary 10 miesięcy pozbawienia wolności i 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, w miejsce których sąd wymierzył karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie zawieszono warunkowo na okres próby wynoszący 5 lat:

i orzekł w to miejsce karę łączną 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności;

II. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. zaliczył T. C. na poczet orzeczonej w punkcie I wyroku kary łącznej następujące okresy pozbawienia wolności:

- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 11 marca 1994 r. sygnatura akt IV K 339/93 - od dnia 22 kwietnia 1993 r. do dnia 11 marca 1994 r.;
- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 1993 r. sygnatura akt IV K 57/92 - od dnia 30 maja 1990 r. do dnia 8 maja 1991 r.;
- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 30 sierpnia 1994 r., sygnatura akt IV K 204/94 - od 30 maja 1990 r. do 25 kwietnia 1991 r.; od 22 kwietnia 1993 r. do 22 kwietnia 1994 r. i od 26 maja 1994 r. do 1 lipca 1994 r.,

i karę tę uznał za odbytą w całości;

III. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności i grzywny, orzeczone wobec skazanego T. C. w następujących wyrokach:

- Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie IV K 170/97 - kary 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę w wymiarze 500 złotych;
- Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie IV K 211/97 - kara 2 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności i 10.000 zł grzywny;
- Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 24 lipca 2003 r. w sprawie IV K 2141/99 - kara 8 miesięcy pozbawienia wolności;

i wymierzył w to miejsce karę łączną 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę w wymiarze 100 stawek dziennych po 100 złotych stawka;

IV. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. zaliczył T. C. na poczet orzeczonej w punkcie III wyroku kary łącznej pozbawienia wolności i kary grzywny następujące okresy pozbawienia wolności:

- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 marca 1998 r. sygnatura akt IV K 170/97 - od dnia 25 kwietnia 1995 r. do dnia 27 kwietnia 1995 r. oraz od dnia 28 listopada 1997 r. do dnia 9 marca 1998 r.;
- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 1998 r. sygnatura akt IV K 211/97 - od dnia 28 grudnia 1994 r. do 30 grudnia 1994 r. i od 28 listopada 1997 r. do 9 czerwca 1998 r.;
- w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 18 lutego 1999 r., sygnatura akt IV K 33/98 - od 28 grudnia 1994 r. do 30 grudnia 1994 r., od 25 kwietnia 1995 r. do 27 kwietnia 1995 r., od 15 lutego 2000 r. do 5 kwietnia 2000 r.

i uznał te kary za wykonane w całości;

V. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności, orzeczone wobec skazanego T. C. w następujących wyrokach:

- Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 26 września 2003 r. w sprawie IV K 340/03 - kara 8 miesięcy pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego w Kartuzach z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie II K 33/08 - kara 2 lat pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie II K 647/07 - kary 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 4 miesięcy pozbawienia wolności, na podstawie których sąd wymierzył karę łączną 3 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

i wymierzył w to miejsce karę łączną 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

VI. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności, orzeczone wobec skazanego T. C. w następujących wyrokach

- Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 21 lipca 2009 r. w sprawie XIV K 43/08 - kara 1 roku pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 1 lipca 2011 r. w sprawie X K 229/08 - kara 10 miesięcy pozbawienia wolności;
- Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 18 lutego 2011 r. w sprawie II K 309/07 - kara 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności;

i wymierzył w to miejsce karę łączną 5 lat pozbawienia wolności

VII. na podstawie art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. zaliczył T. C. na poczet orzeczonej w punkcie VI wyroku kary łącznej okres pozbawienia wolności w sprawie Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 21 lipca 2009 r. sygn.. XIV K 43/06 – w okresie od dnia 18 czerwca 2007 r. do dnia 7 maja 2008 r. oraz od 11 lutego 2010 r. do 24 marca 2010 r.

Na podstawie art. 572 k.p.k. Sąd Okręgowy umorzył postępowanie w zakresie wydania wyroku łącznego, obejmującego skazania orzeczone pozostałymi wyrokami oraz rozstrzygnął o kosztach sądowych.

Od wymienionego wyroku apelacje wnieśli prokurator i obrońca skazanego.

Prokurator zaskarżył wskazany wyrok łączny „w całości dotyczącej orzeczenia o karze na korzyść skazanego”.

Wskazując jako podstawę apelacji art. 438 pkt. 1 k.p.k. zarzucił obrazę przepisów prawa materialnego tj. art. 89 § 1 k.k., art. 89 a § 1 k.k. i art. 4 § 1 k.k. polegającą na nieprawidłowym zastosowaniu art. 89 § 1 a k.k., w stosunku do wyroków opisujących przestępstwa popełnione przed dniem wejścia w życie nowelizacji, tj. 7 czerwca 2010 r. i orzeczeniu kary łącznej w pkt. I wyroku poprzez połączenie kar pozbawienia wolności orzeczonych odpowiednio wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 11 marca 1994 r. sygn.. IV K 339/93 i z dnia 22 grudnia 1993 r. sygn.. IV K 57/92 bez warunkowego ich zawieszenia z karą pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 8 sierpnia 2008 r. sygn.. II K 743/07 z warunkowym jej zawieszeniem i orzeczenie w to miejsce łącznej kary pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia.

W konsekwencji tak postawionego zarzutu prokurator wniósł „o zmianę zaskarżonego, uchylenie jego w punkcie I i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Gdańsku w zaskarżonym zakresie”.

Obrońca (we wniesionym w dniu 24 września 2013 r. środkiem odwoławczym) zaskarżył opisany wyrok w części dotyczącej orzeczenia o karze oraz w przedmiocie zaliczeń okresów rzeczywistego pozbawienia wolności.

Zarzucił mu w oparciu o przepis art. 438 pkt. 1 i 4 k.p.k.:

I. obrażę prawa materialnego, tj. art. 63 § 1 k.k. w zw. z art. 577 k.p.k. poprzez dokonanie błędnych zaliczeń okresów rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet orzeczonych kar łącznych, co może skutkować w sposób niekorzystny dla skazanego w postępowaniu wykonawczym w przedmiocie wprowadzania przez administrację zakładu karnego poszczególnych kar łącznych do wykonania.

II. rażąco niewspółmierność orzeczonych wobec skazanego w pkt. I, III, V i VI kar łącznych pozbawienia wolności, poprzez niewzięcie w sposób prawidłowy pod uwagę dyrektyw wymiaru kary oraz kryteriów przedmiotowo-podmiotowych dotyczących poszczególnych przestępstw, przemawiających za wymierzeniem kar łącznych na zasadzie pełnej absorpcji.

W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów obrońca wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez wymierzenie skazanemu kar łącznych pozbawienia wolności według reguł pełnej absorpcji oraz zaliczenie w sposób prawidłowy okresów rzeczywistego pozbawienia wolności na poczet kar łącznych, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Prawomocnym postanowieniem z dnia 16 października 2013 r. na podstawie art. 30 § 1 k.p.k., 420 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 577 k.p.k. i art. 574 k.p.k. oraz art. 63 § 1 k.k. Sąd Okręgowy na skutek wniosku skazanego sprostował nieprawidłowe zaliczenie T. C. okresów pozbawienia wolności na poczet kar łącznych orzeczonych wyrokiem łącznym z dnia 31 lipca 2013 r. w sprawie XIV K 234/12, w następujący sposób:

1) ustalili, że kara 8 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 26 października 2003 r. w sprawie IV K 340/03, wymieniona w punkcie V wyroku, została wykonana w całości z uwagi na objęcie jej wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Gdańsku z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie IV K 1291/04, odbytym w okresie od dnia 25 maja 2004 r. do 25 stycznia 2005 r. i od 25 maja 2005 r. do 13 października 2005 r. oraz warunkowe przedterminowe zwolnienie od odbycia reszty kary łącznej, orzeczonej wyżej opisanym wyrokiem łącznym;

2) na poczet kary łącznej 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej w punkcie V wyroku, zaliczył dodatkowo okres tymczasowego aresztowania w sprawie II K 647/07 Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku od dnia 20 lipca 2001 r. do dnia 24 czerwca 2002 r.;

3) na poczet kary łącznej 3 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych po 100 zł, orzeczonej w punkcie III wyroku, zaliczył dodatkowo okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie IV K 336/98 Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku - od dnia

12 maja 1997 r. do dnia 15 lutego 2000 r.;

4) na poczet kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności, orzeczonej w punkcie VI wyroku, zaliczył dodatkowo okres tymczasowego aresztowania w sprawie II K 309/07 Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku - w okresie od dnia 31 marca 2004 r. do dnia 25 maja 2004 r. oraz od dnia 25 stycznia 2005 r. do dnia 24 maja 2005 r.;

5) ustalili, że na poczet kary łącznej 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczonej w punkcie I wyroku, nie podlega zaliczeniu okres rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 22 grudnia 1993 r. w sprawie IV K 57/92 od dnia 30 maja 1990 r. do dnia 8 maja 1991 r. (punkt II, tiret drugi wyroku) - albowiem ten sam okres został skazanemu zaliczony jako odbyty w ramach kary łącznej orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 30 sierpnia

1994 r. w sprawie IV K 204/94 (punkt II, tiret trzeci wyroku);

6) ustalili, że na poczet kary łącznej 3 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny po 100 zł nie podlega zaliczeniu okres pozbawienia wolności w sprawie Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 9 czerwca 1998 r. w sprawie IV K 211/97 (punkt IV, tiret drugi wyroku) - albowiem ten sam okres został zaliczony skazanemu jako

odbyty w ramach kary łącznej, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 18 lutego 1999 r. w sprawie IV K 336/98 (punkt IV, tiret trzeci wyroku).

Szereg pism do Sądu Apelacyjnego przesłał skazany, który zakwestionował wyrok Sądu Okręgowego w sposób zbliżony do apelacji jego obrońcy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Oczywiście zasadna jest apelacja prokuratora. W części na uwzględnienie zasługiwała apelacja obrońcy i argumenty zawarte w pismach T. C..

I.

W zaskarżonym apelacją prokuratora punkcie I wyroku łącznego Sąd Okręgowy uznając, że zachodzą przesłanki z art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. oraz art. 89 § 1 a k.k. połączył jednostkowe kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym, orzeczone wyrokami Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku w sprawach IV K 339/93 i IV K 57/92 z karami pozbawienia wolności w wymiarze 10 miesięcy pozbawienia wolności i roku i 6 miesięcy, połączonymi karą łączną roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat, orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku w sprawie II K 743/07.

W następstwie połączenia wymienionych skazań Sąd Okręgowy wymierzył T. C. karę łączną 3 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności.

W pierwszej kolejności należy przypomnieć, że ustawą z dnia 5 listopada 2009 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny wykonawczy, ustawy – Kodeks karny skarbowy i innych ustaw (Dz. U. Nr 206, poz. 1589) została rozszerzona dyspozycja przepisu art. 89 k.k. o § 1 a, w myśl którego, w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania sąd może w wyroku łącznym orzec karę łączną pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Przepis ten wszedł w życie w dniu 6 czerwca 2010 r.

Przed tą datą unormowanie art. 89 § 1 k.k., zdaniem Sądu Najwyższego, wykluczało możliwość wymierzenia w wyroku łącznym kary bezwzględnego pozbawienia wolności, powstałej z połączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności orzeczonych również z warunkowym zawieszeniem ich wykonania.

W uchwale z dnia 27 marca 2001 r. Sąd Najwyższy stwierdził bowiem, że w razie skazania za zbiegające się przestępstwa na kary pozbawienie wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego jej zawieszenia – orzeczenie kary bez warunkowego zawieszenia jej wykonania w wyroku łącznym (art. 89 § 1 k.k.) nie jest dopuszczalne (OSNKW 2001, z. 5-6, poz. 41).

Istniejąca po wprowadzeniu art. 89 § 1a k.k. możliwość orzeczenia w wyroku łącznym bezwzględnej kary pozbawienia wolności, w przypadku łączenia kar jednostkowych pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, jak również w następstwie połączenia jednostkowych kar bezwzględnych pozbawienia wolności, z karami, których wykonanie zostało warunkowo zawieszona - jest oczywiście mniej korzystna dla skazanego w stosunku do poprzednio obowiązującego stanu prawnego.

Ponieważ kara łączna jest instytucją prawa karnego materialnego, zatem w takiej sytuacji winny mieć zastosowanie reguły intertemporalne określone w art. 4 § 1 k.k., co oznacza, że jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna, niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy zastosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Tym samym możliwość wymierzenia w wyroku łącznym, na podstawie art. 89 § 1a k.k., kary łącznej pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym, dotyczyć może wyłącznie skazań na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, orzeczone za przestępstwa popełnione po dniu 8 czerwca 2010 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 8 lutego 2011 r., III KK 414/10 R-OSNKW 2011 r. poz. 270, z dnia 12 kwietnia 2011 r., V KK 74/11. OSNKW 2011, z. 6, poz. 54 z dnia 13 kwietnia 2011 r., IV KK 39/11. R-OSNKW 2011, poz. 774, z dnia 9 maja 2011 r., V KK 108/11, R-OSNKW 2011, poz. 927, z dnia 14 czerwca 2011 r., IV KK 159/11, R-OSNKW 2011, poz. 1134, z dnia 15 czerwca 2011 r., II KK 108/11. R-OSNKW 2011, poz. 1146, z dnia 2 sierpnia 2011. IV KK 186/11 R-OSNKW 2011, poz. 1399, z dnia 8 listopada 2011, IV KK 171/11. R-OSNKW 2011, poz. 2029).

W niniejszej sprawie bezspornym jest, że wszystkie czyny, za które wymierzono wskazanymi wyżej wyrokami jednostkowe kary pozbawienia wolności, objęte zaskarżonym wyrokiem łącznym, zostały popełnione przez skazanego przed dniem 8 czerwca 2010 r.

Zatem orzeczenie w kwestionowanym przez prokuratora wyroku łącznym kary łącznej pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym za zbiegające się przestępstwa popełnione przed dniem 8 czerwca 2010 r., za które wymierzono kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, jak i bez warunkowego zawieszenia - stanowi rażące naruszenie art. 4 § 1 k.k. Sąd Najwyższy rozpoznając sprawy dotyczące kwestii łączenia kar w przypadku przestępstw popełnionych przed i po przedmiotowej nowelizacji, niejednokrotnie stwierdzał, że normy wynikające z art. 89 § 1 i 1a k.k. mają charakter materialnoprawny, wobec czego należy do nich odnosić reguły intertemporalne zawarte w art. 4 § 1 k.k. (por. m.in. wyroki: z dnia

12 października 2011 r., V KK 275/11. R-OSNKW 2011, poz. 1823, z dnia 8 listopada 2011 r., IV KK 171/11. R-OSNKW 2011, poz. 2029, z dnia 8 lutego 2012 r., IV KK 238/11. Lex nr 1163357, z dnia 3 kwietnia 2012 r., IV KK 72/12 Lex nr 1163354, z dnia 22 listopada 2012 r., V KK 290/12. Lex nr 1228653, z dnia 17 stycznia 2013 r., II KK 84/12. niepublikowany).

Stwierdzone uchybienie Sądu Okręgowego jest rażące i miało istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia zawartego w punkcie I zaskarżonego rozstrzygnięcia, bowiem w jego następstwie doszło do bezpodstawnego połączenia kar pozbawienia wolności z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania i wymierzenia kary pozbawienia wolności o charakterze bezwzględnym, mimo że połączone kary jednostkowe zostały wymierzone za czyny popełnione przez skazanego przed dniem 8 czerwca 2010 r.

Kierując się przedstawionymi powyżej względami Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie I wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd orzekający winien uwzględnić wskazane powyżej zapatrywania, rozważyć zastosowanie reguł interpolarnych określonych w art. 4 § 1 k.k. a także uwzględnić okoliczność (przezeń pominiętą), że postanowieniem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 4 grudnia 2012 r. w sprawie XI Ko 2606/12 zarządzono wykonanie kary roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczonego wobec T. C. wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 8 sierpnia 2008 r. w sprawie II K 743/07 (k. 115, 131-132).

W toku ponownego postępowania Sąd meriti nie może tracić z pola widzenia, również tego, że w rozważanym zakresie została wniesiona apelacja przez prokuratora na korzyść skazanego.

II.

Z oczywistych powodów, które na rozprawie odwoławczej wskazał również obrońca skazanego, związanych z prawomocnym postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 16 października 2013 r. nie został uwzględniony przez Sąd odwoławczy zarzut opisany w punkcie I. wniesionej przezeń apelacji.

Oczywiście bezzasadny był zarzut rażącej surowości kary łącznej 5 lat pozbawienia wolności wymierzonej T. C. w punkcie VI zaskarżonego rozstrzygnięcia.

Należy przypomnieć, że dolną granicą kary łącznej była kara 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności, orzeczona wyrokiem Sądu Rejonowego Gdańsk – Południe w Gdańsku z dnia 18 lutego w sprawie II K 309/07 za przestępstwa z art. 197 § 3 k.k. w zb. z art. 189 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. a górną – 6 lat i 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Z uwagi na rodzaj i wagę wskazanego przestępstwa, nie pozostającego w jakimkolwiek związku z dwoma pozostałymi (z art. 13 § 1 k.k. w zw. z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 i z art. 245 k.k.) wymierzona w punkcie VI kwestionowanego rozstrzygnięcia kara, przy zastosowaniu zasady bliskiej zasadzie pełnej absorpcji jest łagodna.

Sąd Apelacyjny uznał zaś, że wymierzone skazanemu w punktach III i V zaskarżonego orzeczenia, kary łączne pozbawienia wolności w wysokości, odpowiednio 3 lat i 2 miesięcy oraz 4 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności są za surowe.

Wypada przypomnieć, że rażąca niewspółmierność kary zachodzi wtedy, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary można by przyjąć, iż zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą, jaką należałoby wymierzyć w instancji odwoławczej w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary a karą wymierzona przez Sąd I instancji.

Należy przy tym wyraźnie i jasno określić, że nie chodzi o każdą ewentualną różnicę w ocenach wymiaru kary, ale o różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby również w potocznym znaczeniu tego słowa rażąco niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się zaakceptować.

W ocenie Sądu odwoławczego właśnie wymierzone we wskazanych punktach zaskarżonego wyroku kary łączne rażą swą surowością.

Należy stwierdzić, iż wydając wyrok łączny, sąd orzekający nie jest uprawniony do ponownego rozważenia tych samych okoliczności, które legły u podstaw wymiaru kar w poprzednio osądzonych sprawach. Sąd a quo winien przede wszystkim rozważyć, czy pomiędzy poszczególnymi czynami, za które wymierzono te kary istnieje ścisły związek podmiotowy lub przedmiotowy, czy też związek ten jest odległy lub w ogóle go brak, a ponadto rozważyć, czy okoliczności, które zaistniały już po wydaniu poprzednich wyroków przemawiają za korzystnym lub niekorzystnym ukształtowaniem kary łącznej.

Na tle orzecznictwa Sądu Najwyższego wykształciła się wręcz reguła, że zasada absorpcji - o zastosowanie której wnosili autor apelacji- powinna być stosowana tam, gdzie pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodził bliski związek podmiotowy i przedmiotowy. Tam gdzie związek ten jest dalszy, kara powinna być zbliżona do kumulacji kar (OSP i KA 1962. poz. 35. OSNKW 1976. poz. 33).

Sąd Apelacyjny prezentuje od dawna stanowisko, że priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji, natomiast kara łączna orzekana na zasadzie absorpcji kar, a w szczególności pełnej absorpcji lub kumulacji kar wyjątkiem.

W konsekwencji zasada pełnej absorpcji kar powinna być stosowana tam, gdzie pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami zachodzi bardzo ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy.

Mając na uwadze powyższe poglądy, należy przypomnieć, iż T. C. w wypadku drugiej z orzeczonych kar łącznych, skazany został za przestępstwa przeciwko mieniu.

Tym samym stwierdzić należy, że czyny przypisane skazanemu były jednorodne i zachodził między nimi bardzo ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy. Ponadto Sąd meriti w sposób nieuprawniony ocenił jedną z kar jednostkowych stwierdzając, że „orzeczona w tym wyroku kara była relatywnie niewysoka”(str. 11 uzasadnienia). Ta ocena w połączeniu z odwołaniem się do orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Wojewódzkiego w Gdańsku z dnia 18 lutego 1999 r. analogicznej kary łącznej jak w omawianym zakresie, pozwala podzielić racje skarżącego co do rażącej niewspółmierności kwestionowanej przezeń kary łącznej.

Podobnie należy ocenić trzecią (punkt V wyroku) z wymierzonych skazanemu kar łącznych. I w tym przypadku połączone zostały kary jednostkowe wymierzone za przestępstwa przeciwko mieniu. Zachodził pomiędzy nimi bliski związek podmiotowy i przedmiotowy.

Za obniżeniem wysokości wymierzonych T. C. kar łącznych przemawiały również następujące okoliczności:

- skazany dopuścił się popełnienia przestępstw opisanych w części wstępnej wyroku łącznego przed wieloma laty (w latach 1994-2003),
- jest w wieku 46 lat, a koniec kary przypada na odległy termin – 1 kwietnia 2025 r. ,
- ma ustabilizowaną sytuację rodzinną (od kilku lat jest żonaty i wspólnie z żoną utrzymuje – w miarę jego możliwości – ich dzieci),
- jak wynika z opinii o skazanym z dnia 18 listopada 2013 r. zachowanie T. C. w toku odbywania kar pozbawienia wolności jest poprawne. Nie był karany dyscyplinarnie. Był 17 razy wyróżniany nagrodami za właściwe zachowanie oraz wzorowe wykonywanie pracy. Przestrzega obowiązujących w Areszcie Śledczym przepisów. Wykazuje się dużą kulturą. Karę odbywa w systemie programowego oddziaływania. Nie jest uczestnikiem podkultury przestępczej. Do popełnionych przestępstw deklaruje stosunek krytyczny.

Wskazane powyżej okoliczności, które zaistniały po wydaniu wyroków podlegających łączeniu w wyroku łącznym, przemawiają – zdaniem Sądu drugiej instancji – za korzystnym kształtowaniem wymierzonych skazanemu kar łącznych.

Dlatego też przy ich wymierzaniu Sąd Apelacyjny zastosował zasadę pełnej absorpcji kar (punkt II wyroku).

W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymany został w mocy a na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. T. C. zwolniony został od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, którymi obciążono Skarb Państwa.